

С 11312
кит. у 42

2/2
2003

C(Аз)2
кит. 442

УЛДУЗ

(Ше'рләр və һекајәләр)

Мәчбури нүсхә

Ф. Кочарли адьна
Азәрбајҹан Республика
УШРАГ КИТАП-ХАНАСЫ

ИНВ. № 45695

Кәнчлик
Бакы
1981

аркыг 2015

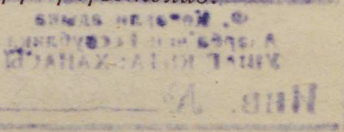
45695

Рафиг Јусифоглу

Әзиз балалар, 1978-чи илдә нәширјятымызын чап еләдији «Улдуз» алманахы јәгин ки, јадыныздадыр. Һәммин алманахда Сизин үчүн јазан кәнч шаир вә јазычыларын ше'рләри, һекајәләри верилмишиди. «Кәнчлик» нәширјяты јени бир «Улдуз» алманахы илә Сизи јенә дә севиндирир.

Бу алманахда да кәнч шаир вә јазычылар һәјатынызы, тәһсилинизи вә әмәјинизи, Вәтәнә, торпаға, тәбиәтә мәнәббәтинизи рәнкарәнк, бәдиш деталларла әкс етдириләр.

Әзиз балалар, «Улдуз» јенә дә өз ишығы илә көрүшүнүзә кәлиб.

СУМГАЈЫТЫН НАҒЫЛЫ

Ата, мәнә нағыл даныш,
Китабда олан олмасын.
Ата, мәнә нағыл даныш,
Ичиндә јалан олмасын.
Белә деди оғлум мәнә,
Онун сөзүнү хошладым.
Дирсәкләниб пәнчәрәјә
Белә бир нағыл башладым.
Бири вар иди,
Бири јох иди.
Бу көрдүјүн биналарын,
Күчәләрин бири јох иди.
Һәр јер гуру сәһра иди,
Күләк гуму совурарды.
Јај күнәши бу јерләри
Говурға тәк говурарды.
Күл-чичәјә һәсрәт идик,
Еһ, бу нечә баһар иди?
Чаван әмиләр вар иди,
Чаван халалар вар иди.

Ахышыб кэлдилэр бура,
О эмилэр, о халалар.
Кэлдилэр ки, бу торпағын
Дәрдинә шәрик олалар.
Нә'рә чәкиб бу јерләрин
Мүркүсүнү дағытдылар.
Су кәтириб сәһраларын
Синәсинә ахытдылар.
Чаванларын архасынча
Бу јерләрә баһар кәлди.
Онлар гарангуш олдулар.
Охудулар, баһар күлдү.
Баһар күлдү, һәр күлүшү
Ағач олду, чичәк олду.
Салдығымыз хијабанлар
Бир-бириндән көјчәк олду.
Евләр дүзүлдү јан-јана,
Сәһра дөнүб шәһәр олду.
Бу јерләрин кечәси дә
Бир ишыглы сәһәр олду.
О эмиләр гәһрәмандыр,
Севир онлары ел-оба.
О эмиләр баба олуб,
Аслан баба, Әсәд баба.
О халалар гәһрәмандыр,
Ишләјирләр, оғул, јенә.
О халалар нәнә олуб,
Зәминә, Күлбаһар нәнә.

Көзәлләшир шәһәримиз,
Үрәјимиз дөнүр даға.
Бу нағылын ардыны да
Бөјүјүб сиз јазарсыныз
Әлинизлә бу торпаға.
Тәзә евләр тикәрсиниз,
Тәзә парклар саларсыныз.
Оғул, сиз дә кәләчәјин
Асланлары оларсыныз,
Әсәдләри оларсыныз.

ТАР

Пәрдәләр үстә,
Кәзәр бармаглар.
Мизраб титрәјәр
Дилә кәләр тар.

Ширин ләһчәси
Түкәнән дејил.
Тарын дилидир
Симләр елә бил.

Һәр чүрә нәғмә
Танышдыр она.
Бахыр симләри
Данышдырана...

ТУМУРЧУГ

Дүзүлмүшөм будағын
Үстүнө мунчуг-мунчуг,
Тумурчуғам, тумурчуг.
Желлөр мүждө кәтирир
Бизә әтирли јаздан.
Мән һәлә ағачларын
Јумулу көзләријәм
Ачыларам бир аздан.

ГЫШ

Шахта сојудучуну
Ишә салыб елә бил.
Көлләрин үзәринә
Шүшә салыб елә бил.
Санки гајмаглајыбдыр,
Сејр елә бузлу сују.
Тохунма, элин донар
Гајмағы бузду сујун.

СУ

Дајанмырам јеримдә
Һеј ахырам, ахырам.

Ағачын көкләријлә
Будаглара галхырам.

Торпағын синәсинә
Ахырам һопа-һопа.
Ајағым дәјән јердән
Күл галхыр топа-топа.

КҮНӘШ

Көзләјирәм јолуну
Күнүм чых, ај күнүм, чых!
Көрүм сәнсиз олмасын
Мәним бирчә күнүм, чых!
Үстүмүзә нур әлә,
Өмрүмүзү нур елә.
Һава кими кәрәкдир
Нур обаја, нур елә.

МАМЫР

Көз кәздирирәм
О тај, бу таја.
Чашыб галмышам;
Түкләниб гаја...
Белә түк олмаз,
Бу ки мамырдыр.
Гајаларын да
Түкү мамырдыр...

ДАРАГ

Дарағымын, ај Күлнар,
Көр нә гәдәр диши вар?
Анчаг горхмурам, ону
Көтүрүрәм әлимә,
Дишләријлә дишләмир,
Сығал чәкир телимә.

ҮЗӘН КӨРПҮ

Бачармырсан
Үзмәји сән,
Истәјирсән
Чәј кечәсән.
Кирпи ләлә,
Кирпи ләлә,
Һардан алаг
Көрпү, ләлә?!
Јенә јалвар
Тысбағаја,
Сәни кечирсин
О таја.
Јахшылыг ет
Бу дүңјада.
Разылашды

Тысбаға да.
Нејләјәчәк
Кирпи она?
Олду үзән
Көрпү она.

ГАЈЫГЛАР

Дәнизләрин гојнунда
Үзәр нәһәнк кәмиләр.
Суларын үстү илә
Кәзәр гәшәнк кәмиләр.

Һәрәсинин јанында
Нечә-нечә гајыг вар.
Кәми санки бабадыр
Нәвәләри — гајыглар.

БАЛ БАЛА

Додағыны бүзмә кәл,
Шәкәр бала, бал бала.
Тез ол, бал је дојунча
Гој гарышсын бал-бала.

КҮНЭШ АНА

Ашыб дағын белиндән
Күнэш кедәндә ишә.
Чичәкләрин, күлләрин
Кирпижинә шеһ дүшәр.

Нечә көзәл көрүнүр
Јанаглары шеһли күл.
Анасынын далынча
Ағлајыбдыр елә бил.

Нә гәдәр күл-чичәк вар
Јурдумун дүзләриндә.
Сәһәр тездән онларын
Шеһ күләр көзләриндә.

Күнэш ана күлләрин
Тумарлајар башыны.
Сонра силәр онларын
Көзләринин јашыны.

ВЭТӘН

Фыртына гушуна бах,
Ганад ачар, јорулмаз.
Дәнизләрин үстүлә

Учар, учар јорулмаз.
Өз күчүнә инанар:
Биләндә ашағыда
Фыртыналы дәниз вар.

Гартала бах, гартала
Ганад ачар, јорулмаз.
Зирвәләрин үстүлә
Учар, учар јорулмаз.
Өз күчүнә инанар
Биләндә ашағыда
Нечә гарлы зирвә вар.

БУ ОҒЛАНЫН АДЫ КУРСЕЛ

Бу оғланын ады Курсел,
Өзү көрпә, ады тәзә.
Бу оғланын кәлишијлә
Баһар кәлиб евимизә.

Бу оғланын ады Курсел,
Селә бәнзәр сәси, үнү.
Бир чүт тумурчуг көзүнү
Ачыб баһарын илк күнү.

Бу оғланын ады Курсел,
Илк баһарын сирдашыды.

Күлзар онун бачысыды,
Күндүз онун гардашыды.

Бу оғланын ады Курсел,
Додағы күл ләчәкләри.
Кәлишијлә әтирләнди
Арзумузун чичәкләри.

Бу оғланын ады Курсел,
Јараныб јаз јағышындан.
Дағ гары тәк селә дөнүб
Јаз күнүнүн бахышындан.

Бу оғланын ады Курсел,
Севинчимиз бир сел олуб.
Мәһәббәтим — јаз јағышы,
Јағыб, јағыб Курсел олуб.

ЧИМӘРЛИҚДӘ

Узанмышам саһилдә
Кичик гызым Һәлимә
Балыггулагларыны
Дүзүр мәним белимә.
Нола, гулаг асасыз
Онун ширин дилинә.
Дејир: — Банка салырам
Мән атамын белинә.

ГАТАРА МИНӘН МАШЫН

Узаныр дәмир јолу
Бурда бахырсан һара.
Машина бах, машина
Кедиб миниб гатара.
Атасыјла бөлүшүр
Севинч өз севинчини.
Дејир: — Машын јорулуб
Јәгин алыр динчини.

БАЛАЧА БАҒБАНЛАР

Сәһәрдән јер белләјир,
Бу ки, бағбан Алышды.
О гәдәр ишләди ки,
О, зәһмәтә алышды.
Суварды ағачлары
Күл күлдү, нар алышды.

Бу, Алышын бачысы
Балачабој Һәчәрди.
О да гардашы кими
Ағач әкди, бечәрди.
Су сәпди күл ләкинә,
Күл тохуму чүчәрди.

ВОЛЕЈБОЛ

Она атдығым топу
Тез ғајтарыр үстүмә.
Нә марағлы ојундур,
Јорулсан да бәс демә!

Бу бир, бу ики, бу үч...
Топ атдыгча сајырам.
Адам јохдур, диварла
Волејбол ојнајырам.

ЗЫНГЫРОВ

Гулунум һеј гачырды,
Дејирди: — Мән дә атам.
Бир күн онун бојнундан
Зынгыров асды атам.
Зынгыровун сәсиндән
Үркүб гачды гулунум.
Зынгыров зынғылдады
Ганад ачды гулунум.
Гачды күчү кәлинчә
Узаглашсын бу сәсдән.
Зәнк сәси кәсилмәди,
О кәсилди нәфәсдән.
Чәмәнлијә чатанда

Дајанды нәфәс дәрә.
Зынгыровун сәсинә
Нә олду бирдән-бирә?
Анасынын јанына
Гулун гајытды бирбаш.
О, зынғылты сәсинә
Өјрәнди јаваш-јаваш.
Дәрәдән думан галхды
Бүрүдү дағы, дүзү.
Думан елә галындыр,
Көрә билмир көз-көзү.
Гулунум һарда галды?
Һеч белә дә иш олар?
Гулунум һарда галды,
Гурда-гуша туш олар?!
Дағлара дүшдү гыров,
Зынгыров, ај зынгыров!
Зынғылда гулунумун
Јанындан гурдлары гов.
Мән ахтардым көвшәнин
Һеј сағыны, солуну.
Зынгыровун сәсинә
Ахыр тапдым гулуну.

КӨЈ ГУРШАҒЫ

Җағыш кәсилән кими
Көрүндү көј гуршағы.
Күнәш чөлә сәсләди
Җенә оғул-ушағы.
Җамы гачды һәјәтә
Көрәк Күнел нејләди,
Бахыб көј гуршағына
Мәнә белә сөјләди:
— Атачан, лентләрә бах,
Енли, узун, рәнкбәрәнк.
Бири-бириндән көзәл,
Бири-бириндән гәшәнк.
Гачыб хәбәр веринчә
Җардашыма, бачыма,
Сән о лентләри кәтир
Бағла мәним сачыма.

СОБАЛАР

Заводун собалары
Көрүн нечә учадыр.
Заводун собалары
Елә бил ки, фырчадыр.
Түстү санки боз рәнкдир,
Бу сәһрли фырчанын

Учунда топа-топа.
Булуд шәкли чәкир о
Көјләрдә топа-топа.

АНГУТ

Көзләримдә чанланыр
Җәр вахт онун шәкили.
Дүз бојну, јумру башы
Түндә чалан кәкили.

Тез-тез суја баш вуруп
Бәнзәри вар далғыча.
Үзмәји чох хошлајыр,
Җәвәси јохдур уча.

Белиндә балалары
Үзүр, о чох сајыгдыр.
Балалары сәрнишин
Ангут санки гајыгдыр.

АҖ КҮЛ

Күләк әсә, јелләнәм
Көрәсән нә күләм мән.

Диндирэлэр диллэнэм
Данышам мэн, күлэм мэн.

Палтарым дүмағ, гэшэнк,
Санки јағыб гар үстә.
Һәр ләчәжим бир дөшәк
Кәпәнәк јатар үстә.

Јазда кефим дурулар
Дост-танышым бол олар.
Учуб кәләр арылар
Өпүшүмдән бал алар.

Күлләрин арасындан
Һамы бирчә бахышла
Арајыб мәни сечәр.
Ләчәк овучларымы
Долдурарам јағышла
Арылар кәлиб ичәр.

БАҢАРЫН ХАЛЧАСЫ

Өтдү турач, ачды чичәк, кәлди јаз,
Дур чәмәни сејр еләјәк, ај Нијаз.

Лалә, гәрәнфил сәпилиб һәр јана,
Дүзләрә бах, азча галыр чөл јана

Халча һөрүр бәлкә елә илк баһар?!
Һәр илмәдә мин чичәјин рәнки вар.

Лаләләрин һәр бири шеһ долчасы,
Көр нә гэшәнкдир баһарын халчасы?!

КҮЛЗАР РӘГС ЕДИР

Телевизорда
Рәгс олан заман
Кәлинчији дә
Чыхыр јадындан.
Санки севинчдән
Гуш олар Күлзар.
Рәгс едәнләрә
Гошулур Күлзар.
Јорулуб дурмур
Бу гыз бир ан да.
Мызылданыр о
Рәгс гуртаранда.
Дејир бәс онлар
Кетдиләр һара?
Аз галыр кирә
Телевизора.

АЈДАКЭЗЭН

Ата алды оғлуна,
Бир дәнэ ајдакэзэн.
Оғул деди: — Ај да ал,
Јохса истэмирэм мэн.
— Алмаг олармы Ајы,
Ағыллы балам мәним?
— Ај јохса, һарда кэзсин
Мәним ајдакэзэним?
Онда мәнэ ракет ал,
— Ракети нејләјирсән?
Аја көндэрэчэјәм
Ајдакэзэнимни мэн.

ЈУН

Гырхдым гојуну,
Көтүрдүм јуну.
Апарыб вердим
Нәнэмэ ону.
Дүзэлтди гэшәнк,
Јумшаг бир дөшәк.
Үстүндә јатдым,
Гырхдығым јунун.
Јухумда көрдүм,
Гумрал гојуну.

ХИЈАР ТАҒЫ

Бостана, кириб дүнән,
Бир хијар тағы көрдүм.
Хијарлар балачајды,
Гыјмадым ки, дэрэм мэн.

Тағ елә бил тојугдур,
Кәл сән дә бах, ај ана.
Јығыб чүчәләрини
Ганадынын алтына.

ЈАДИКАР НАҒЫЛ

Бу нэвэ ширин нэвэ,
Бу нағыл ширин нағыл.
Нәнэ хәјала кедиб
Данышыр Ширин нағыл.
Бу хәјал ширин хәјал,
Бу нәнэ гоча нәнэ.
Севинчиндән аз галыр
Гуш олуб уча нәнэ.
Бу нәнэ бир булагды
Сөз ахыр синәсиндән.
Бу нағыл јадикардыр
Нәнэјә нәнәсиндән.
Бу нәнэ оғрун-оғрун

Гојур көз нэвэсинэ.
Бу нэвэ бу нэнэнин
Балы, гэнди, ноғулу.
Бу нэвэ данышачаг
Сабаһ өз нэвэсинэ
Нэнэдэн өјрэндији
Бу јадикар нағылы.

МЕ'МАР

Хәјалында чанланыр
Тэзә шәһәрләр, кәндләр.
Күчә олуб узаныр
Онун чәкдији хәтләр.

Нечә еви, мејданы
Бир кағыза чәм еләр.
Онун јаздығларыны
Көчүрәрләр дүзләрә
Иншаатчы әмиләр.

Чеврилдикчә шәһәрә
Кағыздакы чизкиләр,
Елләр шадлыг еләјәр
Арзу күләр, үз күләр.

АЈТӘН

Достумун гызы Ајтәнди,
Көзәлликдә Аја тәнди.
Бөјүјәчәк үч-дөрд илә,
Ил өтәнди, ај өтәнди.
Сејр етдији көзәл Шәки,
Кәздији Шаһбуз олачаг.
Бу шә'рим чап оланачан
Ајтән јекә гыз олачаг.

КҮЛВЕРДИ

Сәһәр-сәһәр
Күлверди
Күлбутаја
Күл верди.
Севиндирди
Ғамыны
Достумуз
Бу кәлишлә.
Ведрә вериб
Әлинә,
Дедик она:
— Кәл ишлә.
Чарһовузун
Ичиндә

Нә јахшы ки,
Су варды.
Күлверди
Су дашыјыб
Ағачлары
Суварды.

АТА, МӘНӘ ДӘНИЗ ЧӘК

Курсел деди севинчәк,
Ата, мәнә дәннз чәк.
Карандашы, кағызы
Мәнә верди әлбәһәл.
Мән она дәннз чәкднм,
О мәнән чәкмәдн әл.
Сөјләдн кн, әј ата,
Дәннздә бнр кәмн чәк.
Чәкднм,
Дедн: — Индн дә
Кәмндә бнр әмн чәк.

АЈ УЧДУ, УЧДУ...

— Ај учду, учду, учду
Ганадланыб Ај учду.
О гуртарды чаныны

Булуд өртдү улдузу.
— Булудларды учушан
Ај һа дејил, әј гызым.
Ај уча, улдуз уча,
Көјләр нурла долуду.
Нә улдуза, нә Аја
Әли чатмаз булудун.

КҮЛЈАЗ

Тәзә-тәзә дил ачыр,
Бнр ше'рднр һәр сөзү.
Мәнә јазмаг өјрәднр,
Јаза бнлмнр һа өзү.

Алан кнмн гәләмн
Севннр дәчәл Күлјаз.
Гаралајыр дәфтәри,
Дејнр: — Сән дә белә јаз.

СӨҺБӘТИН СӘБӘТИ

Мешәдән јығмышды
Көбәләк.
Кернјә дөнүрдү
Севннчәк.

Жол боју гызышды
Сөһбәтә,
Көбәләк галмады
Сәбәтдә.
Хәбәри олмајыб
Сөһбәтин,
Дешији вар имиш
Сәбәтин.

МАГНИТОФОНДАКЫ ГЫЗ

Басдым магнитофонун
Гырмызы дүмәсини.
Күлзар маһны охуду,
Јаздым онун сәсини.

Бир аз кечди арадан,
Јорулуб сусду гызым.
Гурдум магнитофону:
Маһныја гулаг асым:

Тәәччүблә үзүмә
Бахды балача Күлзар:
— Ата, магнитофонун
Ичиндә дә Күлзар вар?!

БАЛГАБАГ

Јемиш кими сарыдыр,
Гарпыз кими кирдәдир.
Өзү галхыб чәпәрә,
Тағын көкү јердәдир.
Нечә галхыб ораја,
Елә ағыр балгабаг?
Көздән гојма, чәпәрдән
Јохса ашыб гачачаг.

МИЛЧӘҚДӘН ГОРХАН ОҒЛАН

Чәмәндәки арыны
Тутмаг истәди Аслан!
Ары санчды, Асланын
Алны шишди бир аздан.

Инди ары көрәндә
Гачыб кендән бахыр о.
Ары бир јана галсын,
Милчәқдән дә горхур о

МЭНСУРИЈЈЭ

Диктор эми радиода
Сөjlәди: «Мәнсуријјэ».
Дүнјаны бағышлады
Елэ бил Мәнсурәјэ.
— Ишини гој кәнара,
Бир гулаг ас, ај нәнә.
Ешитдин, бу муғамы
Һәср еләјибләр мәнә.
Зилдән зәнкулә вурду
Елэ бу вахт ханәндә.
Муғамын хош сәдасы
Јајылды бүтүн кәндә,
Сәсләр булаг сују тәк,
Шаггылдајыб ахырды.
Гыз нәнәјә, нәнәсә
Узаглара бахырды.

АНА ГАНАДЫ

Һеј тәпикләјиб
Ачыр үстүнү.
Ана данлајыр
Дәчәл һүсүнү.
— Үстүнү ачсан,
Хәстәләнәрсән.

Јенә дә сәнә,
Ијнә вурум мән?!
— Көрпә гушларын
Јорғаны јохдур,
Бәс үшүмүрләр,
Ахы, сојугдур?!
— Ачыг галмыр ки,
Онларын үстү.
Јорғанлары вар
Ахы, ај һүсү.
Мәним күл балам,
Өзүн дүшүн бир.
Ана ганады
Јорған кимидир.

ГОРГУД БАБА

Үрәкләри овсунлајан
Бир сәдәфли сазы олуб.
Ағсаггал бир киши имиш,
Һамы ондан разы олуб.
Мәчлисләрдә саз чаланда
Динләмәкдән ким дојармыш?!
Эрәнләрә, икидләрә
Горгуд баба ад гојармыш.
Ады илә фәхр еләјир
Бу ел-оба.

Бабаларын бабасыдыр,
Горгуд баба.

ФАЈТОН

Атлары һарајлајан
Гоча фајтончуја бах.
Чухасы вэзнэлидир,
Башда бухара папаг.

Сахла фајтону минэк,
Бир аз да бизи кэздир.
Кечмишин јадикары
Һамымыза эзиздир.

Машынларын јанында
Бэзэкли фајтон кэлир.
Гырмызыја бүрүнүб
Елә бил тојдан кэлир.

АЛМА АҒАЧЫ

Башына алма дүшдү,
Ағлады ачы-ачы.
Деди: — Алма елә бил
Јумруғудур ағачын.